

RETÒRICA

Pere Ballart

1. Objectius

L'assignatura pretén habituar l'estudiant a la identificació dels recursos persuasius que intervenen en els diferents discursos (literari, periodístic, polític, publicitari, històric, crític, religiós, etc...) que travessen el complex univers cultural contemporani. Amb un criteri primordialment funcionalista, s'exercitarà l'estudiant, doncs, en la lectura i ànalisi crítica de textos de gènere i procedència molt diversa, sempre amb vistes a observar-ne l'eficàcia expressiva i la posada en pràctica dels procediments argumentatius i textuais que permetin qüestionar la posició ideològica des de la qual és formulat el discurs. Un altre objectiu fonamental de l'assignatura és el de capacitar l'estudiant en tot tipus de comentaris, per la qual cosa el component pràctic del curs haurà d'incidir directament en la millora de la seva expressió oral i escrita.

2. Temes

1. LA CUINA DEL SENTIT: PRESÈNCIA DE LA RETÒRICA.
2. «QUI ÉS TAN FERM QUE NO ES DEIXI SEDUIR?» : RETÒRICA I EMOCIÓ.
3. LA TEVA PARAULA CONTRA LA MEVA: ARGUMENTS I TIPUS D'ARGUMENTACIÓ.
4. PROPAGANDA I MANIPULACIÓ RETÒRICA.
5. EL TEXT COM A FIGURA.

3. Lectures i pràctiques

La necessitat de donar un acusat caràcter pràctic al curs explica que la dinàmica de les sessions estigui molt lligada al treball sobre els textos inclosos en el Dossier de l'assignatura; alhora, fa indispensable que l'alumne/a dugui a terme un seguiment personal i parallel de qüestions més pròpiament teòriques relacionades amb l'assignatura, a través de la consulta de dos manuals d'iniciació a la disciplina: els llibres de Bice Mortara Garavelli *Manual de Retòrica* (Madrid, Cátedra, 1991) i d'Anthony Weston *Las claves de la argumentación* (Barcelona, Ariel, 1994). És també recomanable la lectura de l'assaig de Roland Barthes «La retòrica antigua. Prontuario» (recollit en el seu llibre *La aventura semiològica*, Barcelona, Paidós, 1993²). De la mateixa manera, cal esmentar que seran dedicades diverses sessions al comentari de les obres dramàtiques *Juli Cèsar* i *Otello* de William Shakespeare, en la traducció de Salvador Oliva (Barcelona, Vicens-Vives, 1984).

Pel que fa a les pràctiques, aquestes comprendran tant l'elaboració periòdica d'exercicis escrits sobre qüestions proposades a l'efecte com la participació en un debat les condicions i data de celebració del qual seran anunciatdes el primer dia de classe.

4. Avaluació

A banda de la participació regular de l'estudiant en les pràctiques del curs, descrites en l'apartat anterior, l'avaluació serà feta a partir d'un examen final que comprendrà alhora qüestions d'ordre teòric i pràctic. Hi haurà, també, la possibilitat d'elaborar un treball monogràfic amb caràcter opcional el tema i característiques del qual hauran de ser establerts necessàriament de comú acord amb el professor.

5. Bibliografia

Llevat dels títols de lectura obligatòria, ja mencionats, s'indiquen a continuació unes mínimes referències bibliogràfiques, incloses aquí per la seva considerable incidència en els continguts del curs o bé per ser molt assequibles, i en el benentès que en començar les classes serà facilitada una bibliografia exhaustiva i molt més específica.

ARISTÒTIL

1985 *Retòrica. Poètica*, ed. d'A. Blecua, Barcelona, Laia.

BARTHES, R.

1980 *Mitologías*, Mèxic, Siglo XXI.

COCKCROFT, R. & COCKCROFT, S.

1992 *Persuading People*, Londres, Macmillan.

CORBETT, E.P.J.

1990³ *Classical Rhetoric for the Modern Student*, Oxford, Oxford University Press.

FLORESCU, V.

1982 *La rhétorique et la néo-rhétorique*, París, Les Belles Lettres.

GRUPO μ

1970 *Retòrica general*, Barcelona, Paidós, 1987.

LABORDA, X.

1993 *De retòrica. La comunicació persuasiva*, Barcelona, Barcanova

LAUSBERG, H.

1983 *Manual de Retòrica Literaria*, 3 vols., Madrid, Gredos.

LO CASCIO, V.

1991 *Grammatica dell'argomentare*, Florència, La Nuova Italia.

MURPHY, J. J.

1989 *Sinopsis histórica de la retórica clásica*, Madrid, Gredos.

NASH, W.

1989 *Rhetoric. The Wit of Persuasion*, Londres, Blackwell.

PERELMAN, Ch. & OLBRECHTS-TYTECA, C.

1958 *Tratado de la argumentación*, Madrid, Gredos, 1989.

REBOUL, O.

1991 *Introduction à la rhétorique*, París, PUF.

VANCIL, D. L.

1993 *Rhetoric and Argumentation*, Boston, Allyn & Bacon.

VICKERS, B.

1988 *In Defence of Rhetoric*, Oxford, Oxford University Press.